

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szabó Albert könyvnyomdáiban Kézdi-Vásárhelyt, hova úgy a lap beltartalmi részét illető közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyilvtéri cikkek stb. b. tézendők.

Nyilvtéri cikkek soronkint 10 kr-ért közölhetők.

SZEKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre 8 frt — kr.
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábas garmond-sorért vagy annak terülfoghatóságát 4 krajczár. Hivatalos hirdetések külön árszabály szerint számítanak. Ezenkívül minden beiktatásnál 30 krajczár bélyeg-díj fizetendő.

Előfizetési felhívás.

A „Szekelyföld“ című politikai, közgazdasági társadalmi és szépirodalmi, hetenkint 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadhatnak.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, sziveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Szekelyföld“ kiadóhivatala.

Kérdések.

Abban az eszeveszett hajzában, melyet néhány heves izgató a román nép nevében a magyarság ellen folytat, régóta várjuk már egy nagy kérdésre a teleletet. S e kérdés az: mit akarnak, miért hallgatnak, miért nem lépnek a cselekvés terére a román vezérférfiak? Tudniillik azok a férfiak, a kik jó románok s egyúttal jó magyar hazafiak?

A románságnak három osztályát ismerjük. Az első osztály a román nép millióiból áll. A szántóvetők, a pásztorok, az igazi nép s ezek közé tartoznak a férfiak, a kik jó románok s egyúttal jó magyar hazafiak. A második osztály az izgatók tömege. Egy csomó pópá, dászkál, diák, ügyvéd, újságíró; egy csomó föllengős asszony itthon s egy

csomó katonaszökevény Romániában. A magyar alkotmány védelme alatt, a magyar sajtó és gyűlekezési szabadság mellett, a magyar állam által biztosított egyházi és felsőbb oktatási önkormányzat védfalai mögött ezek panaszkodnak, jajgatnak, vádaskodnak s zajongásukkal be akarják tölteni Európát, melynek azonban legkisebb gondolja is nagyobb, mint az ő mondva csinált s képzeleti eszenvedésük.

A harmadik osztályt azok alkotják, kik jó románok s egyúttal magyar hazafiak. Más szóval, kik a magyar állam föltétlen polgárai.

Nagy számmal vannak ilyenek. Birtokosok, ügyvédek, bírák, tisztviselők, orvosok, vállalkozók, tanárok, főpapok s a román ajkuk két nagy egyháznak egyéb előjárói.

Vezérük Mocsonyi Sándor nagybirtokos s nagy műveltségű erélyes és fiatal ember.

Hogy jó románok: azt minden szavukkal és cselekményükkel demonstrálják. Hogy magyar hazafiak: ezt szavuk, állásuk s józan eszük bizonyítja.

Mit akarnak s miért hallgatnak ezek?

A román nép nagy tömegéhez nem intézzük ezt a kérdést. Ez nincs még elrontva, ezt egészében elrontani nem is lehet. Ez dolgozik és pihen, adót fizet és választ s békésen teljesíti polgári kötelességeit.

Az izgatókhoz se fordulunk. Ezekre vigyáz a törvény s majdan rájuk is szakad a törvény. Ezeket vagy orosz pénz, vagy vak szenvedély vezeti, ezekkel komolyan és higgadtan beszélni nem lehet. Ezek erélyünket atrocitásnak, higgadságunkat félénkségnek hirdetik. A vak gyűlölet ellen érv, igazság, okos szó nem bír nyomatékkal.

De igenis fordulunk a románajkú magyar hazafiakhoz, az állam, a társadalom s az egyház kiválóbb férfiainhoz, Mocsonyi Sándorhoz és társaihoz.

Vajjon helyeslik-e ők azt az irányt, melyet a romániai diákok s a magyarországi izgatók követnek?

Lehetőnek tartják-e ők, hogy e diákok és izgatók nemzetközi kérdéssé teszik a magyar románság alkotmányi helyzetét?

Vajjon nem tartják-e épen a románokra nézve aggodalmasnak, hogy a nép tömegei helyenkint és időnkint annyira felizgatgatnak, hogy ellenük s a béke, rend és nyugalom érdekében majd tüzet és vasat kell alkalmazni?

Vajjon nem akarják-e, vagy nem képesek-e belátni, hogy bécsi kérvényekkel, lazfalusi panaszokkal s piszkolódó hirlapokkal semmit se lehet megjavítani, hanem igenis mindent el lehet rontani?

Vagy belátják, de nincs már lehetőségük, nincs már elég befolyásuk az áradatnak útját állani?

Ezt nem hisszük. Ez nem is igaz. Az egyházak főkörmányzói, a birtokosság és értelmiség kiválóbb román képviselői, ha összefognak, még mindig döntő hatalommal és befolyással bírnak a románság vezetésére.

Miért nem használják fel tehát ezt a hatalmat és befolyást?

Hogy sérelmeket ők is ismernek, hogy a panaszok egy részét ők is alaposnak vélik: ebben egy csepp indok sincs a tartózkodásra. Sőt igen sok indok van arra, hogy a tartózkodás árnyékából kilépjenek s mindennek előtt a habzó száju izgatókat leszorítsák.

Ma már Romániában a társadalom egy része tökéletesen ellenséges lépéseket akar tenni Magyarország ellen. Az a magyar román, ki e lépéseket nyíltan helyesli, vagy előmozdítja itthon vagy Romániában: az már hazaáruló és gonosztevő. De azok hazaárulásaiban is okunk van kételkedni, kik nyílt hivatásuk ellenére hallgatagon tűrik a hazaáruló üzemeket.

Társai nem akarták elhinni. Ő aztán megmutatta, hogy mire képes a betyár.

Felöltözött hát jó módú kupecznek s beállított gyalogosan a palásti majorba. Azt mondta, hogy eladta lovait s másokat szeretne venni. Hallotta is, hogy van a kasznár urnak derek pár paripája, s ha megegyezhetnek, megvenné őket illó árban.

A kasznár ur erre kivezetetti az őlból a csikókat. Az álkupecz pedig bámul azok láttára. Végig is járta maga előtt egy párszor a tüzes állatokat s megigér érettek minden szó nélkül két ezer pengőforintot.

A kasznár nem tud hová lenni örömeiben ilyen magas ígérés hallatára; de a kupecz csak azon feltétel mellett hajlandó vásárt csapni, ha előbb egy kissé végiglovagol egyiken a telek udvarában.

Ezt az ohaját gorombaság volna megtagadni — vélekedik a leendő nagy summa pénznek örvendő ur. — Csak tessék; jól járnak ám ezek, akár csak a hétfeji sárkányok.

Hiszen éppen olyanok kellene nekem — felel vissza célzatosan az alkusz.

Az egyik paripát ezalatt felnyergelik s az ismeretlen elé járja az egyik csikós.

Az pedig kiveszi szájából debreczeni makrapipáját s oda nyújtja a kasznár urnak s aztán meg a botját is.

A „Szekelyföld“ tárczája.

A szerelem áldozatai.

(Népies elbeszélés.)

Irta Barthalis János.

V. A „pusztai csalogány“.

(Folytatás.)

Egyszer elfogyott a banda puszkaporá. Nem volt hol vegyenek más helyébe, mert éppen abban az időben igen nagyon szorították őket a fegyveres üldözők.

Tanakodtak hát, hogy mittevők legyenek.

A „pusztai csalogány“ aztán ajánlkozott, hogy majd hoz ő egy zsákkal is, csak bízzák rá; hanem azt is megmondta, hogy igen drága lesz ám az a puszkapor s könnyen végzetessé válhatik rá nézve az a kirándulás.

Czimboraí szívesen beleegyeztek, hogy jól van, keritsen hát, nem bánják, ha az égő pokol fenekéről is, csak legyen már puszkamagjuk. Tudták, hogy el nem szokik tőlük, de még el sem árulja őket. Megbiztak benne.

A fiatal betyár aztán éjnek idején belopta ma-

gát a pandurok tanyájára, s a mi löport csak ott talált, az mind az iszákjába került.

Sőt még a saját „czirkuláló levelét“ is ott kapván, jó öreg betűkkel alá írta, hogy: láttam s köszönöm alássan, hogy reám is gondoltak az urak!

Ha valaki igazán gyűlölte őt, az csak a palásti kasznár ur volt. Nem is ok nélkül haragudott ám reá. Elmondjuk az okot.

Gyönyörű pár csikója volt a kasznár urnak. Csodájára járt azoknak a félvármegye. Meg is volt ígérve a szép állatokért egy ropogó, vadonatúj ezeres, melyért még nem igen akaródzott oda adni azokat a kasznár ur, midőn — vesztére neki — a betyárok is szükségét érezték a két tüzes paripának.

Eljutott füleikhez a palásti major csodacsikójának e híre, mert hát néha még a jó hír is szárnyon jár.

Csak hogy erőszakkal el nem hozhatták a lovakat, mert éppen ez a major volt a legjobban védve a betyárjárás ellen.

A fiatal betyár, kinek neve nem maradt fenn a nép között, ajánlkozott, hogy majd elhozza őt a pár jószágot szépszerivel: a kasznár ur beleegyezésével.

S mivel addig, míg a román vezérferfiak teljes komolysággal és erélylyel szint nem vallanak s a hazaárulók ellen velünk összefogva föl nem lépnek: a sérelmek és panaszok tárgyalásáról szó nem lehet. Kétségtelen, hazaárulókkal s kétséges hazafiakkal alkudozásnak helye nincs.

Nem azt teszi ez, hogy a román nép nagy tömege irányában bármilyen sérelmes intézkedést követeljünk vagy megengedjünk. A szabadság, a miveltetés s a törvény és alkotmány előtti tökéletes egyenlőség minden román számára föltétlenül biztosítva marad az egyházi és oktatási önkormányzat, melynél nagyobbbat nem ismer a nemzetek története.

Hogy az állam nyelvének ismeretét a nép elől elzárni meg nem engedhetjük s államot az államban nem tűrünk: ez természetes. De elvárjuk a Mocsinyiaktól, a főpapoktól s társaiktól annak határozott s mielőbbi kijelentését, hogy ilyesmire ők se gondolnak, ők se törekusznak.

Alkotmányunknál szabadabbat a kontinens nem ismer. Az alkotmány szabadságát a rossz kormányok visszaélései se ronthatták meg. Ez alkotmány mezején szívesen belemegyünk a román panaszok komoly tárgyalásába s a szükség és igazság szerint való orvoslásába.

De ez alkotmányon kívül ezeket tárgyalni, a tájékozó gyűlésektől s gyűlölködőkkel komolyan szóba állani s hazánk területén irredentát és nihilizmust tűrni nem lehet.

Az igazságügyminisztérium körében a közel jövőben változások fognak beállni, a menüben — mint értesülünk — Czorda Bódog államtitkár megváltik a minisztériumtól és a nyugdíjba ment Vajkay Károly királyi táblai elnök helyébe nevezik ki. Az igazságügyminisztérium államtitkári állására pedig Erdély Sándor győri kir. ítélőtáblai elnök van kiszemelve.

Az oláhok. Mint a P. L. értesül, Ratiu dr. az oláh memorandumot úgy kapta vissza, ugyanazzal a pecséttel lezárva, mint a melylyel a kabinetirodában Braun bárónak átadta volt. Nyilvánvaló ebből, hogy a híres okiratra se a „császár“, se a magyar kormány nem pillantott bele. A nagyszombeni Tribuna szerint, a kormány rendelete folytán, az erdélyi román kultur-egyesület közgyűlésének megtartását, mely a napokban Beszterczére volt kitűzve, nem engedték meg. A romániai kulturliga szintén a napokban tart közgyűlést. Az erdélyi oláh lapok szerint ennek egyik tárgya lett volna: tiltakozás a magyar zsarnokság ellen. A liga elnöke Bratiano G. azonban a bukaresti lapokban kijelenti, hogy arról, mintha a romániai kultur-ligának szándékában volna a külföldi hatalmakat az erdélyi románság érdekében való beavatkozásra felhívni, az erdélyi lapokon kívül senki nem tud semmit.

Hazafias ünnepély.

Kézdi-Vásárhely, 1892. aug. 1.

Eresztevény község kicsiny temetője és annak környéke tegnap délután megnépesedett. Háromszék megye közönsége ez alkalommal róttá le a kegyelet adóját feledhetetlen hőse Gábor Aron iránt, ki ezelőtt 43 évvel vértelt el szabadságunkért a kőkösi csatatéren.

A sir, melyben Gábor Aron örök álmát aluszta, nem áll többé jeltelenül. Háromszék megye hazafias közönsége gondoskodott a hős nagy érdemeit megőrző emlékkőről, mely hirdetni fogja ott az eresztevényi országot mellett a késő unokáknak és az idegeneknek, hogy népünk nem hálátlan az ő nagyjai iránt.

Eresztevény és Maksa község utozói e napon már a reggeli órákban szokatlanul megélénkültek. Egész délelőtt a megye minden részéből tömegesen gyülekezett az ünnepők serege. Eresztevény község régen látott ily nagy és díszes közönséget együtt. Seps-Szentgyörgyről külön vonat szállította a nagyszámú résztvevőket Eresztevénybe. A megye notabilitásai — élükön Potsa József főispánnal — szép számban voltak képviselve.

Az ünnepély kezdetét tarackklövés, majd harangzugás jelezte.

A sepsiszentgyörgyi egyházi dalárda által szép összhanggal előadott „Szózat“ hangjai után dr. Damokos Ödön állott az emelvényre s mondott egy hazafias lelkesedéssel telt szép beszédet, melyben a feledhetlen hős érdemeit méltatta. Az ifjai hévvel előadott, szépen kidolgozott szónoklat nagy hatással volt a hallgatóságra. Beszéde végén lehullt a lepel az emlékkőről.

A siremlék, mely megyei termék (málnási kőből van faragva), a következő felirattal van el látva:

Rabok voltunk,
Most szabadok.

G Á B O R A R O N,

a székely ágyúhős,

1848/49. honvéd-örnag.

Született 1814. november 7-én;

elestett

a kőkösi csatatéren 1849. július 2-án.

Az emlékkövet Zulián Péter készítette Gyárfás Győző kir. mérnök terve szerint.

Az emlékbeszédet újból a dalárda éneke követte. Ez után megtörtént a beszentelés, mit Bálint László bereczki főesperes végzett segédlettel. Ugyancsak a főesperes ur helyezte el a vörös kereszt egylet bereczki fiókjának gyönyörű babérkoszoruját rövid, de talpraesett beszéd kíséretében.

Majd Domján István sepsiszentgyörgyi gimnáziumi tanár tette le a sepsiszentgyörgyi márc. 15. rendező bizottság koszoruját, szintén szép beszéd kíséretében.

Az ünnepély kiemelkedő mozzanata volt Nagy Sándor hídvegi ref. lelkész, 1848—49-ki honvéd főhadnagy szívből jövő és szívhez szóló beszéde. Az öreg ur bajtársa, kebelbarátja volt Gábor Aronnak. Az ő oldala mellett küzdött a csatatéren, az ő szemeláttára találta a néhait a gyilkos golyó s az ő karjai között lehelte ki életét a hős. „Főlebb! főlebb!“ mondá a hős, és lelke elköltözött. Ezeket a perceket írta le a szónok megrázóan és a tűzer temetését, melyen az ágyuk bömölése helyettesítette a harangszót. A közönséget mélyen megráztatta a gyönyörű beszéd s viharos éljenzéssel jutalmazta a szónokot, a nagy idők élő tanuját, ki szintén koszorut hozott a bajtárs sírkövére.

Lázár Mihály 48-as honvéd az országos honvéd-egylet elnökének Tisza Lászlónak a szobor-bizottsághoz intézett üdvözlő sürgönyét olvasta fel, s egyuttal annak nevében köszönetét fejezte ki az ünnepély rendezéséért.

Végül a siremléket Tompa Miklós alispán átadta és gondozására bízta a községnek.

Az ünnepi hangulat emeléséhez nagyban hozzájárultak a Benke István vezetése alatti sepsiszentgyörgyi ref. dalárda hazafias énekei, továbbá a tarackklövések, melyek a kőkösi napokat, az ünnepelt hős utolsó óráit idézték fel képzeletünkben.

Az emlékkövet koszorú nagy száma borította. Az ünnepélyen szépen volt képviselve különösen Gábor Aron szülővárosa, Bereczk.

A jelenvolt nagyszámú közönség emelkedett hangulatban omlott szét.

Vasárnap Seps-Szentgyörgyön a szobor-alap javára estély volt csekély anyagi, de annál fényesebb erkölcsi sikerrel. A gyenge anyagi sikert az okozta, hogy a közönség későn értesült az estélyről.

szedelmes, bőrből fonott fegyver lecsapott, ott szakadt ruha, hus, csont, sőt még a mellvért is megrepedt tőle.

A „pusztai csalogány“ még a harcban is első volt.

Akárhányszor megtörtént, hogy néhányad magával tizszer nagyobb ellenséges lovas csapatot beteretelt maga előtt a rendes katonaság táborába, kiknek aztán nem volt egyéb dolguk, mint összefogdosni a nevetséges módon fogságba került ellent.

Hihetetlen dolognak tűnik fel ma előttünk a hadviselés ezen neme, de azok, kik még élnek a félistenek ezen korából, bizonyosságot tehetnének róla.

Az a betyár egyet vágott karikásával a ló orrára, egyet meg a lovas szeme közé, s ezzel meg volt bolondítva az ellenséges ló. Megfordult az nyomban, mire a betyár vágni kezdte ellensége paripáját. A karikás süketülően durrogott, a ló neki vadult s kisebb-nagyobb szerencsével aztán könnyű volt oda terelni a vágató, üldözött csapatot, hová éppen akarta az üldöző.

A mai Kruppok, Uchatiusok, Kropacsek és Manlicheres korban bizony furcsán hangzik ez a betyárbravour, de tekintve azon kor szokásait, helyzetét és fogatkozásait, nem tűnik fel lehetetlennek.

(Folytatása következik.)

— Nem szeretek pipázni a lovon: A botom is alkalmatlan lenne a lovaglásban. Szíveskedjék egy kissé megtartani őket, vagy ha úgy tetszik, hát zálogba adom — szolt nevére a háziurhoz, ki egyre azt számíttatja magában, hogy mi minden jót fog venni abból a szép összegből.

Az álkupecz olyan könnyűséggel ugrott fel a lóra, hogy a kasznár ur kivételével mindenki, még a hat palák katona is elbámult rajta.

A lovas előbb lassu, majd gyorsabb, végre örületes vágatással kezdett keringeni az udvaron s közben-közben a meglepődés mosolya lebbent végig az arcán.

Egyszer aztán a nyitott kaphoz ért. Az óvatosságból kirendelt katonaság s a majorbéli cselédség szájtátva bámulták a merész lovaglást s még a kasznár ur azt jegyzé meg:

— Bizony olyan gyönyörűen lovagol, mint holmi betyár — midőn a lovas visszafordul nyergében s oda kiált a bámészkodó urnak:

— A pipám az egyik ezer forint, a botom meg a másik ezer forint pengőben! Az ur ki van fizetve; kvittek vagyunk, s a „pusztai csalogány“ köszöni a szép paripákat!

Ezzel kivágott a kapun. A másik esikő pedig mindenütt nyomában járt. El nem maradt volna társától a világ minden zabjáért sem.

A másik pillanatban a katonák célba vették és lőttek; de a betyárban annyi kárt sem tettek a fűtyülő golyók, mint egy szunyogcsipés. Ott csapódtak le a háta mögött. Ő már akkor lőtávolon kívül volt.

A kasznár ur pedig, mikor hallotta és látta vala a furcsa jelenetet, egyet kiáltott ijedtében, magán kívül:

— Tolvaj, gazember! a nevedről ismerem reád. Csalogány vagy, de el is csaltad tőlem drága lovaimat! — és úgy vágta magát tehetetlen dühében a kimondhatatlan felére, hogy fel sem birt kelni a földről egy félóra hosszáig.

És évek mulva is megsíratá a szép paripákat.

Időközben nagyot változott a világ sorja.

Terhes fellegek gyűltek a haza egére. A háború angyalának sötét szárnyai végigsepertek a földön. A hazának szüksége volt a férfikarra.

Még a betyárok is katonák lettek. Most a harcmezőn aratták a vérvirágokat. Külön hadseregük volt. Nem kellett nekik ágyu, vagy kard. Lovon ültek, s minden fegyverzetük egy pár pisztoly, egy dupla puská és a karikás ostor volt.

Hanem félt is az ellenség ettől a lovas hadseregtől, mely ostorral verekedik s csak a végső szükségben használja löfegyverét.

A betyárok ügyesen kezelték a karikást, melynek végébe hegyes drót volt fonva. Mikor aztán azt kiáltotta a betyár, hogy: „Am a guzsalyos napját annak az ellenségnek! oda vágunk a karikással, a hová a kalánját hányja“ — akkor már veszedelmes volt a haragjuk.

Különösen a „vasasok“ nem szerettek velük találkozni. Nagyon respektálták azt a lőpor-nélkül durranó hadi eszközt, melyet mások marhajeszölésre láttak használni. Mert a hová az a ve-

Arany János egy kiadatlan verse.

Az „Irodalomtörténeti Közlemények“ augusztusi füzetének érdekességét hatalmasan fokozza Arany egy költeménye, mely a legmagyarabb költő műveinek „végleges teljes kiadásában“, a hátrahagyott művek közt sem található. 1848. november közepén írhatta a nagy költő Aradon, hol most Kara Győző kir. főgimn. tanár lett reá; abban az időben történt Koleszvár eleste, a mivel aztán Erdély a magyar kormányra nézve elveszett, s erre vonatkozik a költemény, mely egész terjedelmében, ime, ez:

ERDÉLY.

I.

Megtörtént. Nem mondom, a mit érdemeltél —
A mit a sors mért rád szegény, szegény Erdély!

Nyomorúvá győtre százados rabságod,
Tört erőd nem bírja meg a szabadságot.
Lánczaid lehulltak s im azontul soká
Félve lépdél lábad, a mikép megszoká.

Gazdagon sütött rád a szabad nap! fénye
S még mindig szemedben börtönödnék éje.

Kialudt, kiégett vulkán vagy ma, — benned
Ama régi lángból egy szikra sem gerjed.

És ha tán gerjedne, és ha tán gyuladna,
Azt elfojtja kebled tehetetlen hamva.

Megesett, — ha nem is, a mit érdemeltél —
A minek szükségkép esni kellett, Erdély.

II.

Avagy a történet nincsen-e megírva,
És nem emlékeznél régi napjaidra?
Elfelelted volna multad annyi hőstét,
Mig szerencse pártolt s még inkább diósóság?
Elfelelted volna — hiszen nem volt régen —
A vergődő sást oroszán körmében?
És hogy a kinek most lába szennyet nyalod,
Fejét ingatná az óriásnak karod?

Fájdalom s gyalázat! igen, elfeledted,
Az idők hulláma összezsap feletted:
A történet elhagy s lapjain tenéked
Nem szentel jövőre egy betű emléket.
Booskay, Rákóczi, Báthory és Bethlen
Nagysága beárnyaz törpe lételedben:
Ah, e dönthetetlen sziklái a multnak
Elhunyt napodtól szegyenben pirulnak!

Szív valál a multban, mely szüntelen vertél,
A szent szabadsággért lángoló szív Erdély:
Mikor zsibbadás ült minden külső tagon,
Te valál az, a ki lüktetett szabadon.
Most mi vagy? megromlott sántabédna kézláb;
Tehetetlenségnek szolgasága néz rád;
Zsarnokod nem fárad többé lánczra tenni,
Megtanulta már, hogy — nem bírsz szabad lenni!

Különfélék.

— **Kirándulás.** Az E. K. E. Málnás-Tusná-Bálványos-Füredre rendezendő kirándulásának előkészületei már annyira haladtak, hogy a részletes napirend közelebből összeállítható lesz. A kirándulás, mely tudvalevőleg folyó hó 17. és 18-án fog megtartatni, igen tanulságosnak ígérkezik. Nemcsak Háromszékvármegye területéről, de az Alföldről is több tudakozódás érkezett, sőt már jelentkezések is történtek. A málnási és tusnádi fürdőigazgatóságok előzőeken ajánlották fel közreműködésüket, sőt az egyesület elnökének Pötösi József főispánnak kérelmére augusztus 18-án, Ő Felsége születésnapjának évfordulóján, a Szent-Annától szent misének megtarthatását is engedélyezte az erdélyi püspök ur ő nagyméltósága. A főispán urhoz intézett levelet közöljük a következőkben:

„Méltóságos Főispán ur! Az erdélyrészi Kárpát-egyesület háromszékvármegyei osztályának Méltóságod által bemutatott nagybecsű előterjesztésére megengedem, hogy folyó évi augusztus hó 18-án Ő császári és apostoli királyi felsége születésnapja évfordulóján a Szent-Annától szent mise tartassék. Ezen engedélyemről jelen szám alatt tudomás végett a csikszentgyörgyi lelkész hivatalt és a kézdíorbai tőle esperesi hivatalt értesítem. Különben örömmel használok fel az alkalmat azon kitűnő mély tiszteletem kifejezésére, melylyel vagyok Méltóságodnak Károlyfehérvárról, 1892. július 29-én, aláíratos szolgálja Lőnhart Ferencz, erdélyi püspök.“

A kirándulás Seps-Szentgyörgyről f. hó 17-én reggel veszi kezdetét és a társaság 18-án este érkezik vissza. Azon fogat tulajdonosok, kik a kirándulást saját fogatukon teszik meg, felkértem, hogy Berecz Gyula egyesületi titkár úrnál jeleítsék be, ha netán fogatukon egy vagy két kirándulónak helyet adhatnak, természetesen az illető fuvardíjak lefizetése mellett. Ezáltal a rendezőségnek nagy szolgálatot tesznek, mert a fuvarok előállítására okozza legtöbb gondot.

— **Öngyilkosság.** Kézdi-Vásárhelyt általános mély részvétet keltett egy szépeményű ifjú öngyilkossága. Egy sokat ígérő élet kezdetén vált meg önként az élettől. Az ifjú neve Nagy Arpád és egy széleskörű tekintélyes kézdívásárhelyi család tagja volt. Az öngyilkosság okát biztosan tudni nem lehet, de az bizonyos, hogy indokolatlan életuntság vezette a végzetes lépésre. Temetése az egész város minden osztályának igaz részvéte mellett folyó hó 2-án ment véghez. Haláláról a mélyen sujtott család a következő gyászjelentést adta ki:

Alólírottak a maguk, valamint számos közeli és távoli rokonok nevében is a megrendült szív legmélyebb fájdalomával, szomorúan jelentik, hogy a forrón szeretett engedelmes, jó fiú, hű testvér, kedves unoka, igaz rokon Nagy Arpád végeztet kereskedelmi akadémián, hallgató f. évi jul. 31-én esti 10 és fél órakor, életének 20-ik évében, rövid, de súlyos szenvedés után, váratlanul jobb létre szenderült. Mint a midőn villám csap le váratlanul a derült égből: oly hirtelen, pályájának küszöbén szakadt el a család kebeléről a hön szeretett, egyetlen fiúgyermek! Öröm helyett: keserű, mély bánat, a melyben vigasztalást egyedül csak az isteni változhatatlan akaratban megnyugvást adó szent hit nyújthat! Az idvezültnek földi maradványai f. augusztus hó 2-án délután 4 órakor fognak az ev. ref. egyház szertartása szerint a családi sírboltba örök nyugalomra helyeztetni, a mely végtisztességtételre a rokonok, barátok és ismerősök szomorúan meghívattak. Legyen emléke áldott, nyugalma zavartalan! Kézdi-Vásárhelyen, 1892. augusztus hó 1-én. Nagy Ferencz L. fia és neje szül. Tóth Rozália, mint bánatos szülők. Neje Ida, mint egyetlen testvér. Id. Tóth István és neje szül. Kovács Ida, Csiki József és neje szül. László Móni, mint nagyszülők. Ifj. Tóth István és neje s gyermekei, Tóth Amália és férje s gyermekei, elhunyt Tóth Géza özvegye és egyetlen gyermeke: Ede, Tóth Lajos, Nagy József és neje s gyermekei, Nagy Gyula és neje s gyermekei, Nagy Lajos és neje s gyermekei, Nagy Mózes és neje s gyermekei, Nagy Géza és neje s gyermekei, Nagy Béla és neje s gyermekei, mint az elhunytak nagybátyjai, nagynénjei, sógorai és sógorasszonyai. A Nagy és Tóth család összes tagjai.

† Vancea János gyulafehérvári és fogarasi görög katolikus érsek Balászfalván vasárnap éjjel szív-széhlődésben elhalt. Érzékeny veszteség ez a halálozás a román egyházakra nézve, melyeknek példás hűségű és áldozatkész feje volt.

— **A Kolozsvárt megjelenő „1848—49. Történelmi Lapok“ 14. száma a fővárosból közül egy széphanu üdvözlöt a Vasvári eleste helyéhez tett kirándulás létesítéséért. Hegyesi Márton történetiről összegyűjtötte s „A mariseli csata napja“ címen közli Vasvárra nézve a magyar, osztrák és oláh adatokat. A lap közli a Vasvári hely képét a kiránduló társasággal, a Dunky fivér fényképfelvétele után; a lap közli részletesen a kirándulást s a helyszínen egybegyűjtött történelmi adatokat; közli az alakuló Vasvári-kör szabályzatának tervét, a Vasvári-menedékházra s a Vasvári-Emlékre vonatkozó javaslatokat. A lap többi részét a rendes rovatok s a kolozsvári 3 fontos ágyu-üteg története töltik be.**

— **Fölhívás.** Folyó hó 13-án közzétett felhívásom kiegészítéséül felkérem mindazon ásványforrás-tulajdonosokat, kik a magyar orvosok és természetvizsgálók ez évi aug. 22—25-én Brassóban tartandó vándorgyűlésük alkalmával rendezendő ásványvizkiállításra vizeket küldenek, hogy folyó évi aug. 10-ig Brassóba a m. kir. reáliskola kapusához intézzék küldeményeiket. Az ideszállításán kívül semminemű költséget nem hordozandak. A megürit vagy teltenmaradt palackokat a gyűlés után 3 napig vissza lehet venni, azután pedig a kiállítás érdekében fognak hasznosíttatni. Brassó, 1892. jul. 23. Dr. Otrobán Nándor, vándorgy. titkár.

— **Köszönetnyilvánítás.** Az Égtől várt és remélt enyhület megérkezéseig gileádi balzsamként hatott megsebzett szívünkre felejthetetlen kedves gyermekünknek, Nagy Arpádnak, folyó hó 2-án történt végtisztességtétele alkalmával nyilvánult nagy részvét. Fogadják ezért egyesek és társula-

tok itt a nyilvánosság terén is bánatos szívünk hálásan elismerő köszönetét azon mindnyájuknak ohajtott kívánságunkkal, hogy az isteni gondviselés a miénkhez hasonló csapástól őrizze meg. K. Váárhelyt, 1892. augusztus 3. Nagy Ferencz L. fia és neje Tóth Rozália.

Uj ásványviz.

Ama sok természeti kincs között, mikkel megénk oly dusan meg van áldva, bizonyára igen tekintélyes helyet foglal el a polyáni savanyúviz, melyet nem régiben bérlet ki Szabó Albert k. vásárhelyi könyvnyomda-tulajdonos oly czélból, hogy azt czélszerű berendezés és töltési rendszer mellett a közforgalomra alkalmasabbá tegye. A savanyúvizet már a vegyelemzés is nagyon ajánlja, de a jelenlegi kezeléssel nemcsak mint kitűnő gyógyviz, de mint élvezeti czikk is rendkívül ajánlható. Szénsavtartalma oly mennyiségű, hogy a dugasz kihúzásakor a víz, mint a pezsgő, az üvegből kiugrik. Már ez is megkülönbözteti a polyáni „Venus“ vizet a többi savanyúvizektől, s ezen kívül a szénsavas magnesium, vas és jód részek sokféle betegség ellen kitűnő gyógyszerre teszik. Különösen beteges, vérszegény gyermekeknek nem lehet eléggé ajánlani. A polyáni „Venus-forrás“ kitűnő voltát legjobban azok az egészséges, piros arcok bizonyítják, melyek a polyániakat minden más községbeli lakosoktól megkülönböztetik.

Főleértés kikerülése végett szükségesnek tartjuk kijelenteni, hogy a „Venus-forrás“ vize nem azonos azzal, melyet városunk közönsége „polyáni borviz“ néven ismer, s melyet a polyániak ősidők óta cserépkancsókban szállítanak városunkba. Az uj ásványviz forrása maga a tulajdonos ásatta s látta el mindama kellékekkel és felszereléssel, s gondoskodott annak szakszerű kezeléséről, melyeknek segítségével egy kitűnő ásványviz értékesíthetővé, az emberiség közhasználatára alkalmassá válik. Éppen ezért a „Venus-forrás“ minőség tekintetében össze sem hasonlítható az említett „polyáni borviz“-zel. S meg vagyunk győződve, hogy a „Venus-forrás“ — melynek töltését és dugaszolását a tulajdonos modern és igen czélszerű gépekkel végezteti — méltó feltűnést fog kelteni széles körben nemcsak bámulatos gyógyító hatása által, de mint kellemes üdítő ital is. Azonban a tulajdonosnak lapunkhoz való viszonyánál fogva nem bocsátkozunk az uj ásványviz tüzetesebb méltatásába; e helyett egyszerűen ide iktatjuk szó szerint a vegyelemzés eredményét a szakértői véleménnyel együtt, mint a melyek ékebben beszélnek minden dícsőretnél az uj forrásról.

Kivonat a keszthelyi vegykísérleti állomás jegyzőkönyvéből.

24		
1892.		
A kézdipolyáni „Venus-forrás“ vizének chemiai elemzése.		
10.000 gramm vízben foglaltatik:		
Szénsavas mész	Ca CO ₃	12.43 gramm.
„ magnesia	Mg CO ₃	13.13 „
„ natrium	Na ₂ CO ₃	2.93 „
„ kalium	K ₂ CO ₃	0.49 „
„ lithium	Li ₂ CO ₃	0.09 „
„ vasélecs	Fe CO ₃	1.73 „
Natriumchlorid	Na Cl	0.13 „
Strontiumchlorid	Sr Cl ₂	0.47 „
Aluminiumchlorid	Al ₂ Cl ₆	0.07 „
Jodnatrium	Na I	0.04 „
Kénsavas aluminium	Al ₂ (SO ₄) ₃	0.71 „
Phosphorsavas mész	Ca ₃ (PO ₄) ₂	0.16 „
Siliciumdioxid	Si O ₂	0.92 „
Szabad és félig kötött szénsav		48.20 „
		81.50 gramm

Hőmérséklete 10° C.

Ezen elemzési adatok alapján a kézdipolyáni „Venus-forrás“ egyike a kiváló alkalikus savanyúvizeknek, mely alkatrészeinek kedvező összetételénél, kellemes üdítő ízénél és jelentékeny szénsavtartalmánál fogva a savanyúvizek között méltán első helyet foglal el, s mint gyógy- és borviz előreláthatólag nagy elterjedtségnek fog örvendeni.

Kelt Keszthelyen, június hó 10-én 1892.

Dr. Csanády Gusztáv,
a vegyészet tanára,
a keszthelyi vegykísérleti állomás főnöke

Vélemény.
Szerencsés vegyi összetételénél fogva (lásd vegyelemzését) kitűnő sikerrel ajánlható a következő betegségek ellen:

I. Mint égvényes földes víz a gyomor- és bél-satorna, hólyaghurut és a légzőszervek hurutja, mint nátha, tüdőkatarrhus, gégekatarrhus, rekedtség, kezdő gümőkór, aranyeres bántalmak és köszvény ellen. Mint ilyen megszünteti a gyomornedv túlságos savanyúságát, feloldja a gyomorban képződött nyálkát, megszünteti az émelygést. Természetes, hogy azon bajok, melyek a hurutos állapotokkal összefüggésben vannak, mind javulnak.

II. Rendkívül dus szénsavtartalmánál fogva főleg mint ideg inger hat, a gyomornedv elválasztását fokozza, fejleszti az étvágyat és émelygéseknél csillapítólag közreműködik.

III. Mint vasas víz a vérszegénység (anaemia) és az ezzel összefüggő betegségek ellen.

IV. Mint dus jódtartalmu víz görvélýkór (skrofula), bujakór (sifilis) ellen. Folytonos használata mellett még a golyva is eloszlik.

V. Borral vagy magára kellemes, csipős üdítő ital, a szomjúságot még a lázas betegeknek is erősen csillapítja.

VI. Folytonos használatánál különösen járványos, de igen sok nem járványos betegség is megakadályozható.

Megrendelhető nagyban Szabó Albertnél, kapható üvegenként 3 kr-ával Janesó Gyula kereskedőnél és Mágori Sándor vendéglősnél Kézdi-Vásárhelyt.

Placzi árak.

Kézdi-Vásárhelyt, 1892. július 28-án.

Buza (tisztá)	hektóliterenként	6 frt 50 kr
" (elegy)	"	— frt — kr
Rozs (tisztá)	"	4 frt 60 kr
" (elegy)	"	— frt — kr
Arpa (tisztá)	"	4 frt — kr
" (elegy)	"	— frt — kr
Zab	"	2 frt 80 kr
Törökbuza	"	4 frt 40 kr
Kása (köles)	"	9 frt — kr
" (árpa)	"	— frt — kr
Borsó	"	8 frt — kr
Lencse	"	10 frt — kr
Fuszulyka	"	6 frt — kr
Pityóka (legszebb)	"	1 frt 20 kr
Marhahús	kilógrammonként	— frt — kr
Disznóhús	"	— frt 48 kr
Juh-hús	"	— frt 28 kr
Szalonna	"	— frt 64 kr
Faggyu (nyers)	"	— frt 24 kr

Hivatalos árfolyamok a budapesti áru- és tőzsdén

1892. július hó 30-án.

Magyar aranyjáradék 6%	103.08
Magyar aranyjáradék 4%	107.85
Magy. papírjáradék 5%	102.10
Magyar vasúti kölesön	118.—
M. keleti vasúti államkötv. I. kibocs.	—
M. keleti vasúti államkötv. II. kibocs.	111.—
M. keleti vasúti államkötv. III.	115.50
Osztrák járadék papírban	—

Osztrák járadék ezüstben	999.—
Osztrák járadék aranyban	106.—
1860. államsorsjegyek	137.51
Osztrák-magyar bank részvény	962.—
Magyar hitelbank részvény	325.—
Osztrák hitelintézet részvény	140.—
Magyar földtehermentesítési kötvény	137.50
M. földtehermentesít. kötv. záradékkal	94.75
Temes-bánati földteherm. kötvény	93.75
Temes-bánati földt. kötv. záradékkal	—
Erdélyi földtehermentesítési kötvény	139.—
Horvát-szlavon földteherment. kötv.	280.—
Magyar szőlődezmá-váltási kötvény	343.50
Magyar nyereséménysorsjegykölesön	137.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	128.—
Ezüst	—
Cs. és kir. arany	5.59
20 frankos arany	9.48
Német birodalmi márka	58.00
London (2 havi váltókért)	159.82
20 márka arany	11.71

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos:

Dobay János.

Bor.

Kun Antalnál Brassóban (Bolya, kut-
utca 6. sz. a.) 300 hektóliter uj- és ó-bor
jutányos árban eladó.

3-3

Magyar királyi államvasutak.

Keleti vonal.

M e n e t r e n d .

Érvényes 1891. október hó 1-től.

PREDEAL—NAGY-VÁRAD.

Érvényes 1891. október hó 1-től.

A l l o m á s o k				A l l o m á s o k			
Vegyes vonat	Személy-vonat	Gyors-vonat		Vegyes vonat	Személy-vonat	Gyors-vonat	
Predeal (vendéglő)	(érk.)			Kis-Kapus (vendéglő, elágazás N.-Sze- ben felé)	(érk.)	12.53	
Brassó (vendéglő)	(ind.)				(ind.)	10.31	
Botfalva	"	4.20	7.23	Tövis (vendéglő, elágazás Arad felé) . .	(érk.)	10.47	1.18
Földvár	"	4.48	7.47	Nagy-Enyed	(ind.)	12.28	2.49
Mogyorós	"	5.07	8.03	Kocsárd (vendéglő, elágazás Maros-Vá- sárhely felé)	(érk.)	1.08	3.47
Apáca	"	5.26	8.23		(érk.)	1.35	4.07
Köpecz	"	5.42	8.37	Gyéres (elágazás Torda felé)	(ind.)	2.21	4.40
Agostonfalva	"	6.02	8.57		(érk.)	2.31	4.52
Alsó-Rákos	"	6.09	9.04	Budapest	(érk.)	3.08	5.20
Homoród	"	6.26	9.20		(ind.)	3.18	5.26
Kacsa	"	6.55	9.46	Kolozsvár (vendéglő)	(érk.)	5.14	6.52
Bene	"	7.2	9.59		(ind.)	6.08	7.40
Erked	"	7.32	10.20	Nagy-Várad (vendéglő)	(érk.)	10.44	11.51
Héjasfalva (elágazás Sz.-Udvarhely felé)	"	7.52	10.36		(ind.)	11.04	12.09
Segesvár (vendéglő)	(érk.)	8.23	11.03		(érk.)	6.35	8.40
Medgyes	(ind.)	8.46	11.19				
		8.53	11.29				
		10.09	12.37				

Brassóból Bukarest felé a személyvonat indul d. u. 12.20 perczkor; gyorsvonat délután 2 óra 19 és reggel 5.15 perczkor.

Brassó—kézdivásárhelyi vasut.

Érvényes a megnyitás napjától.

Kézdi-Vásárhely				Brassó			
Indul reggel 4.00 d. u.	2.45			Indul reggel 8.30 d. u.	3.10		
Imecsfalva	"	4.17	3.02	Szász-Hermány	"	8.49	3.29
Páva-Zabola	"	4.34	3.19	Prázmár	"	9.13	3.53
Kovácszna	"	4.47	3.32	Kökös	"	9.26	4.06
Barátos	"	5.17	4.02	Uzon	"	9.43	4.23
Nagy-Borosnyó	"	5.38	4.18	Kilyén	"	9.58	4.38
Eresztevény	"	5.52	4.37	Sepsi-Szentgyörgy	"	10.23	5.03
Sepsi-Szentgyörgy	"	6.32	5.17	Eresztevény	"	10.51	5.31
Kilyén	"	6.42	5.27	Nagy-Borosnyó	"	11.13	5.53
Uzon	"	7.00	5.45	Barátos	"	11.42	6.22
Kökös	"	7.13	5.58	Kovácszna	"	12.00	6.41
Prázmár	"	7.30	6.15	Páva-Zabola	"	12.13	6.53
Szász-Hermány	"	7.50	6.35	Imecsfalva	"	12.28	7.08
Brassó	érk. reggel 8.08	este 6.53		Kézdi-Vásárhely	érk. délután 12.46	este 7.26	

Nyomatott Szabó Albertnél K.-Vásárhely.